

ÖZET: “İnsanın kendisini ve etrafında olan biten her ne varsa anlaması anlamına gelen bilim, milletlerin kendi varlığını sürdürebilmesi için olmazsa olmazlardandır. Bu nedenle Ülkemizin bu günkü iktisadi, sosyal ve askeri alandaki vaziyetini, sahip olduğumuz bilimsel düzeyden bağımsız ele almamız mümkün değildir. Dolayısıyla Ülkemizin genel anlamdaki kalkınmasını temin edebilmek için bilimsel alt yapıyı geliştirmemiz gerektiği muhakkaktır. Bu anlamda, eğitim ve yayın alanında dış bağımlılığı bulunmayan bağımsız bir bilim politikası yürütmek zorundayız. Çünkü dışarıdan alınan eğitimle ve dışarının kurallarını koyduğu bilimsel ilkelerle kendi ülkemizin gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun bilim üretmemiz mümkün değildir.”

ANAHTAR KELİMELELER: Bilim, eğitim, yayın, iktisat, din, Mehmet Karagül.

ABSTRACT: “People to understand themselves and whatever is going on around them, which means science, Nations is essential to the continuation of their existence. Therefore, today our country’s economic, social and military situation that we have to be independent of scientific level is impossible. Therefore, in order to ensure the overall development of our country, it is certain that we must improve our scientific infrastructure. In this sense, education, and publication in the field of addiction who has a foreign policy we have to carry out an independent science. Received from the outside because the outside of the rules of education and that puts the scientific principles appropriate to the needs and realities of our own country, we will not be able to produce science.”

KEYWORDS: Science, education, publication, economics, religion, Mehmet Karagül.

Prof. Dr. Mehmet KARAGÜL
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
İİBF İktisat Bölümü Başkanı
mkaragul@mehmetakif.edu.tr

DÜNDEN BUGÜNE BİLİM DÜNYAMIZ

Bilim, insanın kendisi ve uzak yakın etrafında var olan eşyayı tanıması ve onlarla nasıl bir ilişki içinde olması gerektiğini belirleyen bilgiler manzumesi olarak izah edilebilir. Bu anlamda bireyin ve toplumların bu dünyadaki; güvenlik, yeme, içme, barınma ve eğlenme türünden bütün ihtiyaçlarını en üst düzeyde karşılayabilmesi büyük ölçüde sahip olduğu bilgi birikimi, diğer bir ifade ile ilmi gelişmişlik düzeyi ile yakından alakalıdır. Dolayısıyla her bir millet için; iktisadi, askeri, siyasi ve kültürel alanda yüksek bir gelişmişlik düzeyine sahip olabilmeleri için öncelikle bilim alanında rakiplerine göre daha iyi bir konumda bulunmaları şarttır.

11. yy'dan 16. yy'a kadar çağına ve rakiplerine göre oldukça iyi bir seviyede bulunan Müslüman Türklerin bu halini devam eden dönemde sürdürmemesi hakkında söylenmiş ve yazılmış çok sayıda söz ve yazı mevcuttur. Kanımızca bu konudaki en önemli husus, 1517 Mısır'ın Fethinden sonra Mısır'dan İstanbul'a getirilen âlimlerin etkisiyle Saray'ın, Maturidi'liğin gereği olan akılcı anlayışı büyük ölçüde terk

edip, Eşari'liğin etki alanına girmek suretiyle, insana ve eşyaya kadercilik ekseninde yaklaşmaya meyletmesinin rolü göz ardı edilmemelidir. Buna mukabil aynı zaman zarfında Kilise'nin her dediğini yaparak bağınaz bir din anlayışıyla Orta Çağ karanlığı yaşayan Avrupa'nın reform ve Rönesanslarla Protestanlığa dönüşüm gerçekleştirmek suretiyle tam tersi bir sürecin içine girdiğine şahit olmaktayız.

AVRUPA VE OSMANLI'DA BİLİM VE LAİKLİK

Ülkemizde on yıldır en çok tartışılan konuların başında gelen laiklik uygulamasının, Avrupa'da ortaya çıkışının; sosyolojik, siyasi ve fikri temellerinin bu sürece dayandığı muhakkaktır. Çünkü Orta Çağ karanlığını yaşayan Avrupa'da; reform, Rönesans ve coğrafi keşiflerle ortaya çıkan aydınlanma dönemi, büyük ölçüde Kilise'nin günlük hayata olan müdahalesinin sınırlandırılması ile gerçekleştirilmiş oldu. Bu olayı Avrupa adına laikliğin haklı bir gerekçesi olarak değerlendirmek mümkündür. Oysa aynı dönemde Müslüman Türkler, hiçbir din ve laiklik problemi olmadan, hatta din ile tam bir uyum içinde; astronomi, matematik, fizik, kimya ve tıpta döneminin en ileri bilgi düzeyine ulaşmışlar ve buna bağlı olarak, Dünya siyasetinde de tarih yapan bir rolü başarıyla icra

etmişlerdi.

Ancak yukarıda bahsedildiği üzere, Avrupa bağınaz din anlayışından kendisini arındırarak, aydınlanma dönemine geçerken, bizler ise akılcı din anlayışı ile o güne kadar devam ettirdiğimiz aydınlanma dönemimizi, kaderci ve mistik din anlayışına bırakmak suretiyle, kendi orta çağ karanlığını oluşturmuş olduk. Bu vaziyetin maalesef önemli ölçüde bugüne kadar devam ettiğini kabul etmek durumundayız.

BİLİMSEL İLERLEME VE YURT DIŞI EĞİTİM

Bilhassa son iki yüzyıldır Milletimizin içine düştüğü söz konusu iktisadi, siyasi ve akademik alandaki geri kalmışlığın üstesinden gelebilmek için sürdürülen çözüm arayışlarının, tatminkâr olmadığını ifade etmek bir zorunluluk olarak görünmektedir. Bu anlamda özellikle Ülkemizdeki bilimsel ilerlemenin diğer pek çok alanda olduğu gibi dışa bağımlı bir çerçevede yürütülmesi, bu anlamda, Tanzimat'tan bugüne sürekli dışarıya öğrenci gönderilmesi ve buna bağlı olarak yabancı yayınların ve fikirlerin akademik çevrelerde otorite olarak hep üstün tutulması, üzerinde detaylıca durulması gereken önemli bir konu olduğu kanaatindeyiz. Çünkü bilgi her dönemde en önemli silah ve güç konumundadır.

Dolayısıyla rakiplerinizden/düşmanlarınızdan edineceğiniz ya da onların size vereceği bilgiyle/silahla onların üstesinden gelmeniz mümkün değildir.

Bu anlamda ülkemizin eğitim ve bilim politikaları gerçek bir milli anlayışla tekrar gözden geçirilmek zorundadır. Bunun için öncelikle şu gerçeğin kabullenilmesi gerekmektedir. Hiçbir surette yanlış bir yol ile veya yöntemle doğru bir amaca ulaşmak mümkün olmadığından, uygun bir yöntem, en az hedefin doğruluğu kadar önem arz etmektedir. Hatta hedefin veya idealin kutsallığı, ona ulaştıran yolun doğruluğuyla da yakından ilgili olduğunu göz ardı etmek mümkün değildir.

Bilimi ilgi alanı itibarıyla fen ve sosyal bilimler şeklinde esasen ikiye ayırırsak, şöyle bir tespit yapmamız mümkün olacaktır. Fen bilimleri, insanın etrafındaki eşyayı konu ettiğinden genel geçerliliğinden söz etmek mümkündür. Dolayısıyla yurt dışı eğitim ve kaynak belli ölçüde makul görülebilir. Fen bilimlerinin genel geçerliliği olmasına rağmen, bu noktadaki ihtiyatlı duruşumuzun nedeni, stratejik konumda olan bilginin hiçbir surette kamuyla

paylaşılacağı gerçeğidir. Dolayısıyla bizim onlardan edinebileceğimiz bilgi düzeyi her dönemde ikinci ve üçüncü düzey bilgi seviyesini aşmayacaktır.

Sosyal bilimler ise düşünen, gülen, ağlayan öfkelenen ve sahip olduğu değerlere göre hayatını kurgulayan insanın kendisini konu edinmektedir. Dolayısıyla sabit bir olgudan bahsetmediğimizden, sosyal bilimlerde fen bilimleri gibi genel geçerlilikten söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle herhangi bir A toplumunu X döneminde ihya eden bir teorinin, aynı X döneminde B toplumu için veya Y döneminde yine A toplumu için hezimetten neden olması kuvvetle muhtemeldir. Bu nedenle eğer herhangi bir toplumun kalkınmak, ilerlemek ve rakiplerinin önüne geçmek gibi bir hayali varsa, bunun yöntemi, rakiplerin ayak izini takip etmek olmayacaktır. Çünkü ayak izi takip eden her kim olursa mutlaka geriden gelmek zorunda olacaktır.

Sosyal bilimlerde genel geçerliliğin olmaması, her milletin kendi değerleri, maddi manevi imkânları ve günün değişen şartlarına göre; eği-

tim, hukuk, kültür, siyaset, iktisat ve askeri konularda milli politikalar ve teoriler üretmek zorunda olduğunu ortaya koymaktadır. Bu itibarla bilhassa sosyal bilimlerde gelişmiş ülkelerin tecrübesi diyerek, yurtdışı eğitimin ve yabancı yayının teşviki, kanımızca çok da isabetli bir tavır olmasa gerek.

Özellikle iletişim, ulaşım ve internetin bu kadar yaygın olduğu, dolayısıyla yabancı yayına ulaşmak için bir cep telefonunun bile yeterli olduğu günümüz dünyasında eğitim için yurt dışına gitmenin, fayda maliyet analizinin tekrar yapılması yerinde olacaktır. Görüldüğü üzere hem dışarıda edinilen bilginin, toplumumuza ne denli uyacağı gerçeği, hem de söz konusu bilgiye ulaşmak için mutlaka yurt dışına çıkmanın günümüz şartlarındaki zorunluluğunu tekrardan ele almak yerinde olacaktır.

Yurt dışı eğitimin kanımızca bir diğer sorun oluşturan yönü, ilgili kişilerin birçoğunun kendi toplumsal gerçeklerine ve değerlerine yabancılaşırken, buna karşılık gittiği ülkenin kültürüne daha yakın bir kişilik kazanmasına neden olmasıdır. Bu kişilik farklılaşması, ilgili kişileri bir taraftan

kendi insanından uzaklaştırarak, ona tepeden bakmasına sebep olurken, onu yetiştiren toplumun sorunlarına çözümden uzak bir tarzda dışarının gözüyle bakmasına yol açmaktadır.

BİLİMSEL İLERLEME VE YURT DIŞI YAYIN

Üniversitelerarası Kurulun yeniden düzenlediği doçentlik ölçütlerinde önemli ölçüde telafi edilen yurtdışı yayın avantajı uygulamasının da Ülkemizin bilimsel gelişmesine önemli ölçüde katkı vurduduğu kanaatindeyiz. Çünkü SSCI dâhil yurt dışı yayın şartı ya da avantajının, birçok yönden Ülkemiz adına menfi etkiler doğurabilecek bir politika olduğu dikkatlerden kaçmamalıdır.

Böylesi bir bilim politikasının ilk olumsuz etkisi, kaliteli diyebileceğimiz birçok yayının yurtiçi kendi dergilerimiz yerine, yurt dışındaki dergilerde yayınlanmasıyla, kurumsal olarak yabancı ülke yayını haline gelmesidir. Nihayetinde kıt kaynaklarda ürettiğimiz bilgiyi bedavadan hatta teşviklerle yurt dışının kullanımına sunmuş

oluyoruz.

Yurtdışı eğitim ve yayının ikinci menfi etkisi, Türkçenin bilim dili olma imkânını kaybetmesine olan katkısıdır. Bilhassa yurt dışında ve ya yurt içinde yabancı dilde eğitim gören birçok bilim insanımızın maalesef "Bunun Türkçesi neydi?" ifadesini kullandığına şahit oluyoruz. Dolayısıyla kendi dilini hakkıyla konuşup yazmayan bir bilim insanının, O dili konuşan insanları anlaması ve onlar için çözüm üretmesi eşyanın tabiatına aykırıdır. Öte yandan, eğitim ve yayın dilinin yabancı bir dil olması, kıt kaynaklarla zor şartlarda elde edilen bilgi birikiminin getirisinin, bu ülke insanından ziyade yabancılara sunulması anlamına geldiği dikkatlerden kaçmamalıdır.

Yurt dışında yapılan yayının bir diğer dikkate alınmayan etkisi, bilim yapmanın metotları ve neyin önemli olup olmadığı veya hangi konu ve fikrin bir yayın olup olmayacağı konularında dışarının kabul ve retlerine göre bizi harekete zorlamasıdır. Dolayısıyla ancak onların beğendiği; konu, yöntem ve yazım tekniğini çalışarak, kendi

adımıza ne ölçüde bilim yapabiliriz!? Bunun bir daha sorgulanması gerekmektedir.

Bizim gibi az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde görülen, yurt dışında yapılan yayınların kaliteli olduğu ön kabulü ve buna bağlı teşvikte bulunulması, ilgili ülkelerde akademik dergilerin ticarileşmesine ve bu alanda sektör oluşmasına neden olmuş durumdadır. Bu da birçok yabancı yayının kendi yurtiçi dergilerimizden çok daha vasat olması anlamına gelmektedir.

SON SÖZ

Nihayetinde kendimiz; için bağımsız, özgür ve refah içinde bir dünya istiyorsak bunun temel üç ilkesini; Din'in (İslam) öngördüğü akılcı bir din anlayışını topluma hâkim kılmak, her şeyden evvel bilim alanında bağımsız bir politika yürütmek ve toplumda sosyal sermaye birikimini sağlayarak, devlet millet bütünleşmesini temin etmek şeklinde sıralamak mümkündür.

